

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU DEMOKRATSKE FRONTE

Broj: 03-07-6-346/22
Sarajevo, 08.04.2024. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA.....	5
Predmet pregleda i kontrole.....	5
Cilj pregleda i kontrole.....	5
Obim pregleda i kontrole.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE.....	5
5.1 NALAZI.....	5
5.2 PREPORUKE.....	8

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske fronte za 2021. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, utvrđeno je da je Demokratska fronta prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom, odnosno kontrolom finansijskih izvještaja, osim gornjih napomena, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske fronte za 2021. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz korigovanog godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratska fronta se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	3.631,80	0,44
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	55.875,25	6,80
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	2.000,00	0,24
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	7.260,00	0,88
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	748.750,25	91,06
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	817.517,30	99,43
II	Ostali prihodi i drugo	4.700,00	00,57
	Izvori finansiranja (I+II)	822.217,29	100,00

U korigovanom godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 512.575,82 KM¹.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Demokratska fronta. Skraćeni naziv stranke je DF.

Politička stranka je pod nazivom Demokratska fronta BiH upisana u registar političkih organizacija kod Općinskog suda u Sarajevu, Rješenjem broj: 065-0-F1-13-000001 od 24.04.2013. godine sa sjedištem u Sarajevu, ulica Saliha Udžvarlića broj 10, a potom je Rješenjem broj: 065-0-F1-14-000011 od 06.05.2014. godine promijenila naziv u Demokratska fronta – Željko Komšić. Na osnovu Rješenja Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-F1-15-000015 od 14.10.2015. godine, politička stranka djeluje pod nazivom Demokratska fronta. Rješenjem broj: 065-0-F1-23-F0005 od 07.11.2023. godine upisana je promjena adrese sjedišta stranke.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, Obala Kulina bana 1.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Željko Komšić, predsjednik.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2021. godinu je Hamed Hodžić.

¹ U korigovanom Bilansu uspjeha za 2021. godinu iskazani rashodi u ukupnom iznosu od 516.242 KM.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, organizacionu strukturu Demokratske fronte čine:

- Centrala DF-a,
- 7 kantonalnih odbora DF-a i
- 37 općinskih odbora DF-a.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Demokratske fronte za 2021. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenih zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Demokratske fronte obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju je izvršila reviziju i pregled godišnjih finansijskih izvještaja Demokratske fronte u periodu od 2013. godine do 2020. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2020. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o reviziji sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci da: finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim programom utroška sredstava, da prijavljuje nenovčane donacije, da se ne finansira zabranjenim priložima, da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, da uspostavi interne kontrole unutar stranke, da uspostavi potpune, pravovremene i pravilne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama, da sve finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da vrši redovan popis imovine i obaveza u skladu sa računovodstvenim propisima, a posebno da izvrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima, te u skladu sa tim provede odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, utvrđeno je da Demokratska fronta nije ispoštovala ranije date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Demokratska fronta prekršila je odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Politička stranka je u korigovanom godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, koji je dostavila nakon Preliminarnog izvještaja o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala ukupne rashode u iznosu od 512.575,82 KM. Uvidom u korigovani Bruto bilans za period 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine utvrđeno je da stranka iskazala ukupne rashode u iznosu od 516.243,13 KM.

U Rebalansu finansijskog plana Demokratske fronte za 2021. godinu, stranka je planirala ukupne rashode u iznosu od 706.993,00 KM.

Uvidom u Rebalans finansijskog plana za 2021. godinu i korigovani Bruto bilans za period 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine, Služba za reviziju je utvrdila da je politička stranka prekoračila planirane troškove u ukupnom iznosu od 27.382,70 KM, i to: prekoračila je planirane troškove poreza i drugih obaveza za 19,24 KM, dok je ostvarila rashode iz ranijih godina u iznosu od 27.363,46 KM, a da iste nije planirala.

Na osnovu naprijed navedenog, utvrđeno je da je Demokratska fronta prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, jer je finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 27.382,70 KM utrošila mimo utvrđenog finansijskog plana za 2021. godinu.

b) Demokratska fronta prekršila je odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Demokratska fronta nije vodila poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, nije vodila pravilne i potpune evidencije o svojim prihodima, rashodima i obavezama, te obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja nije popunila u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (u daljem tekstu: Pravilnik), čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Demokratska fronta nije u poslovnim knjigama uspostavila evidencije o prihodima iz budžeta po nivoima vlasti, već je prihode iz budžeta evidentirala u okviru četiri analitičke kartice konta: 41103-opština, 41104-kanton, 41105-entitet i 41106-država.

Kako je i navedeno u preliminarnom izvještaju, stranka je imala obavezu da uspostavi analitičke evidencije o prihodima iz budžeta pojedinačno za svaki nivo vlasti tj. za svaku jedinicu lokalne samouprave, administrativno-teritorijalnu jedinicu (npr. Tuzlanski kanton, Grad Sarajevo, Općina Travnik i sl.), kao pretpostavku za pravilno finansijsko izvještavanje.

(2) Uvidom u potvrde o primljenim članarinama i priložima koje je stranka izdala fizičkim licima, utvrđeno je da potvrde ne sadrže broj ličnog dokumenta i adresu prebivališta donatora, a potvrde o članarini niti potpis ovlaštenog lica što je suprotno odredbama člana 6. Pravilnika.

U skladu sa odredbama iz člana 6. Pravilnika, politička stranka je dužna svakom fizičkom i pravnom licu od kojeg je primila članarinu ili prilog izdati potvrdu u kojoj su sadržani sljedeći podaci: naziv političke stranke, serijski broj potvrde, ukupan iznos članarine/priloga, ime i prezime/naziv donatora, broj ličnog dokumenta/identifikacioni broj donatora, adresa i mjesto prebivališta/sjedišta donatora, datum uplate, datum izdavanja potvrde i potpis ovlaštenog lica.

(3) Demokratska fronta u poslovnim knjigama nije uspostavila potpune i tačne evidencije o svojim rashodima, te ih u finansijskom izvještaju nije prijavila u skladu sa odredbama člana 21. i člana 22. Pravilnika.

- Demokratska fronta je u korigovanom godišnjem finansijskom izvještaju iskazala rashode u ukupnom iznosu od 512.575,82 KM, a iste je u korigovanom Bilansu uspjeha iskazala u iznosu od 516.243,13 KM, odnosno ukupne rashode je iskazala u manjem iznosu za 3.667,31 KM od ostvarenih.

-Politička stranka troškove zakupa poslovnih prostora nije evidentirala u momentu nastanka, već u momentu plaćanja obaveze, što za rezultat ima pogrešno iskazane rashode i obaveze u godišnjem finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama stranke. Takođe, podaci koje je

stranka iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju ne odgovaraju podacima iz ugovora o zakupu poslovnih prostora niti podacima iz poslovnih knjiga.

Prema podacima iz ugovora o zakupu poslovnih prostora u 2021. godini, koje je dostavila stranka, utvrđeno je da su troškovi zakupa poslovnih prostora u 2021. godini iznosili ukupno 122.553,90 KM.

Uvidom u korigovani Bruto bilans za period od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine utvrđeno je da su troškovi zakupa poslovnih prostora evidentirani u ukupnom iznosu od 127.438,01 KM.

U korigovanom godišnjem finansijskom izvještaju, Demokratska fronta je iskazala troškove zakupa poslovnih prostora u ukupnom iznosu od 147.338,84 KM. Međutim, kontrolom podataka o troškovima zakupnine koje je stranka iskazala u obrascu 4.1 korigovanog godišnjeg finansijskog izvještaja, za 45 organizacionih odbora je utvrđeno neslaganje između prijavljenih troškova zakupnine poslovnih prostora i podataka iz dostavljenih ugovora o zakupu poslovnih prostora.

- (4) Uvidom u finansijsku dokumentaciju političke stranke i knjigovodstvene isprave utvrđeni su nedostaci kod dijela računa dobavljača koji su knjigovodstvene isprave o nastalim poslovnim događajima. Takođe, utvrđeno je da računi nisu ovjereni za knjiženje i plaćanje.

U skladu sa računovodstvenim propisima, knjigovodstvena isprava mora biti potpuna, istinita, računski tačna i uredna, sačinjena tako da omogućava potpun uvid u vjerodostojnost dokumenta. Sadržaj knjigovodstvene isprave mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i obim nastale promjene (kupovina, količina, cijena, ukupan iznos), karakter poslovne promjene u knjigovodstveno-tehničkom smislu, tehnička obilježja i sl.

- Na računima dobavljača „Premium car“ d.o.o. Sarajevo za rezervne dijelove i usluge servisa vozila nisu navedeni podaci o vozilu za koje je vršen servis, odnosno ugradnja dijelova. Takođe, računi dobavljača „Premium car“ d.o.o. Sarajevo i „Vesprom“ d.o.o. Sarajevo nisu ovjereni od strane ovlaštenog lica za knjiženje i plaćanje, odnosno nije potvrđeno da je izvršena usluga i na kojem vozilu.

- (5) Demokratska fronta u poslovnim knjigama nije uspostavila potpune i tačne evidencije o svojim obavezama, nije vršila usaglašavanje svojih obaveza sa dobavljačima, niti je u skladu sa odredbama člana 24. Pravilnika, u finansijskom izvještaju prijavila sve obaveze na dan 31.12.2021. godine.

- U korigovanom obrascu 5 (obaveze političke stranke) godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratska fronta je iskazala ukupne obaveze u iznosu od 400.781,84 KM. Politička stranka je u korigovanom Godišnjem obračunu-Bilansu stanja na dan 31.12.2021. godinu, koji je predat Finansijsko-informatičkoj agenciji dana 26.12.2023. godine, iskazala ukupne obaveze u iznosu od 448.396,00 KM.

- Kontrolom iskazanih obaveza u obrascu 5.2 (ostale obaveze) utvrđeno je da politička stranka nije iskazala sve obaveze, te da podaci iskazani u obrascu 5.2 ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga.

Stranka je u obrascu 5.2 iskazala obaveze u ukupnom iznosu od 285.781,84 KM, i to: obaveze prema dobavljačima u iznosu od 271.731,02 KM, obaveze po osnovu ugovora o djelu 4.625,16 KM, obaveze po osnovu zakupa u ukupnom iznosu od 6.425,66 KM i obaveze po odluci CIK-a u iznosu od 3.000,00 KM po osnovu kazne.

U korigovanom Bruto bilansu obaveze prema dobavljačima iskazane su u ukupnom iznosu u 328.249,06 KM.

Uvidom u analitičke kartice dobavljača utvrđeno je da stranka u poslovnim knjigama za određeni broj dobavljača iskazuje preplate. Isto tako, utvrđeno je da stranka u godišnjem

finansijskom izvještaju nije iskazala obaveze prema pojedinim dobavljačima, te da u svojim poslovnim knjigama iskazuje i obaveze u iznosu od 63.446,65 KM prema partneru 03940-razni domaći dobavljači.

Gore navedeno ukazuje da stranka ne vodi pravilne evidencije o svojim rashodima i obavezama, te da nije vršila usaglašavanje obaveza sa dobavljačima.

- S obzirom da nije iskazala sve troškove po osnovu zakupa poslovnih prostora, tako ni obaveze prema zakupodavcima nisu evidentirane u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Demokratskoj fronti da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa programom utroška sredstava,*
- *da izdaje potvrde o primljenim priložima u skladu sa članom 6. Pravilnika,*
- *da vodi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi pravilne i potpune evidencije o prihodima, rashodima i obavezama,*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i*
- *da izvrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima, te provede odgovarajuća knjiženja u svojim poslovnim knjigama.*

KOMENTAR:

U ostavljenom roku, Demokratska fronta je dostavila očitovanje na nalaze utvrđene u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu. Uz očitovanje stranka je dostavila korigovane obrasce 3, 4 i 5 godišnjeg finansijskog izvještaja. Služba za reviziju je uzela u obzir korigovane obrasce koje je politička stranka dostavila i u skladu s time korigovala nalaze revizije iz preliminarog izvještaja.

Uz očitovanje na nalaze utvrđene u preliminarom izvještaju, politička stranka je dostavila korigovani Bruto bilans za period 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine. Uvidom u isti, Služba za reviziju je utvrdila da je politička stranka planirane troškove utrošila mimo utvrđenog Rebalansa finansijskog plana za 2021. godinu u ukupnom iznosu od 27.382,70 KM, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Pomoćnik revizora

Rijad Selmanović

Šef Službe za reviziju

Mr.sc Hasida Gušić